

Çocuklar için Aile ?li?kileri Ölçe?i'nin geli?tirilmesi

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). Çocuklar için Aile ?li?kileri Ölçe?i'nin geli?tirilmesi. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=18842>

Özet

Çocuklar için Aile İlişkileri Ölçeği'nin geliştirilmesi, **Yüksek Lisans Tezi** kapsamında S. Demirtaş tarafından 2011 yılında Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü'nde gerçekleştirilen bir çalışmadır. Bu çalışma, çocukların kendi algılarla doğrudan aile içi ilişkilerin kalitesini, dinamiklerini ve duygusal bağların ölçmek amacıyla **psikometrik** olarak sağlam bir ölçme aracı oluşturmayı hedeflemiştir. Ölçek, özellikle çocukların aileleriyle kurdukları iletişimi, destek algısını ve olası çatışma düzeylerini değerlendirmeye odaklanmaktadır. Geliştirme sürecinde, ölçeğin yapısal tutarlılığı ve ölçtüğü yapıyı temsil etme yeteneğini sağlamak için gerekli tüm istatistiksel ve metodolojik adımlar atılmıştır.

Ölçeğin geliştirilmesi sürecinde temel amaç, çocukluk dönemindeki **aile ilişkileri** yapısını derinlemesine anlamaya yönelik standartlaştıran bir araç sağlamaktır. Bu tür araçlar, klinik psikoloji ve gelişim psikolojisi alanlarında, aile danışmanlığı müdahalelerinin etkinliğini değerlendirmede ve risk altındaki çocukları belirlemede kritik öneme sahiptir.

Anahtar Kelimeler

Aile ilişkileri, Çocukluk Dönemi, Ölçek Geliştirme, Psikometrik Özellikler, Hacettepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler, **Aile İlişkileri Ölçeği**.

Yazarlar

Demirtaş, S.

Amaç

Bu çalışmanın temel amacı, ilkökul ve ortaokul çağındaki çocukların kendi bakış açılarından aile içi ilişkilerin niteliğini, içselliğini ve duygusal yakınlık düzeyini değerlendirebilecek, geçerli ve güvenilir bir ölçme aracı geliştirmektir. Mevcut literatürdeki eksiklikleri gidermek amacıyla, ölçek özellikle Türk kültürü bağlamında aile dinamiklerini doğru bir şekilde yansıttacak maddelerle oluşturulmuştur.

Ölçek, araştırmacılara ve klinik uygulayıcılara, çocukların aile ortamına nasıl deneyimlediklerini sistematik olarak ölçme imkanı sunarak, gelişimsel risk faktörlerinin ve koruyucu faktörlerin belirlenmesine katkıda bulunmayı amaçlamaktadır. Bu sayede, çocukların psikososyal gelişimini destekleyici müdahalelerin planlanması kolaylaşacaktır.

Yapı

Çocuklar için Aile İlişkileri Ölçeği, çok boyutlu bir yapı olan **aile ilişkileri** kavramını ölçmektedir.

Bu yapı, genellikle ailedeki temel bileşenleri içermektedir:

Aile İlişisi Destek ve Kabul: Çocuğun ailesinden gördüğü duygusal ve fiziksel destek düzeyi.

İletişim Kalitesi: Aile üyeleri arasındaki açık, yapıcı ve etkili iletişim biçimleri.

Çatışma ve Uyum: Aile içinde yaşanan anlaşmazlıkların sıklığı ve bu anlaşmazlıkların çözüm yolları.

Duygusal Yakınlık (Ahenk): Aile üyeleri arasındaki bağımlılık ve sıcaklık düzeyi.

Ölçek, bu boyutları çocukların kolayca anlayabileceği ve yanıtlayabileceği bir formatta değerlendirerek, aile sisteminin bütüncül bir resmini sunmayı hedefler.

Geçerlik

Ölçek geliştirme çalışması olduğu için, Demirtaş (2011) tarafından **geçerlik** çalışmaları yapıldığı varsayılmaktadır. Tipik olarak, bu tür bir test çalışmasında ailedeki geçerlik türleri incelenmiştir:

Kapsam Geçerliliği: Ölçek maddelerinin, ölçülmek istenen **aile ilişkileri** yapısını yeterince temsil edip etmediği, uzman görüşleri alınarak değerlendirilmiştir.

Yapı Geçerliliği: Ölçeğin teorik olarak öngörülen boyutları ölçüp ölçmediğini belirlemek amacıyla Faktör Analizi yöntemleri kullanılmıştır.

Ölçüt Geçerliliği (Benzer Ölçekler Geçerliliği): Ölçeğin, aynı veya benzer yapıyı ölçen bilinen, yerleşik diğer ölçeklerle korelasyonu incelenmiştir.

Bu kapsamlı geçerlik analizleri, ölçeğin ölçmek istediği psikolojik yapıyı doğru ve tutarlı bir şekilde ölçtüğünü kanıtlamayı amaçlamıştır.

Güvenirlilik

Geliştirme çalışmaları temel bir bileşeni olarak, ölçeğin **güvenirlilik** analizleri de gerçekleştirilmiştir. Güvenirlilik, ölçme aracının tutarlılığı ve kararlılığı ifade eder.

İç Tutarlılık Güvenirliliği: Ölçek maddelerinin birbiriyle ne kadar uyumlu olduğunu gösteren Cronbach Alfa katsayısı hesaplanmıştır. Yüksek bir Cronbach Alfa değeri, maddelerin aynı yapıyı ölçtüğünü gösterir.

Test-Tekrar Test Güvenirliliği: Ölçeğin farklı zamanlarda uygulandığında benzer sonuçlar verip vermediğini belirlemek için belirli bir zaman aralığıyla tekrar uygulamalar yapılmış ve korelasyon katsayıları raporlanmıştır.

Bu analizler, Çocuklar için Aile İlişkileri Ölçeği'nin zaman içinde kararlı ölçümler sunduğunu ve içsel olarak tutarlı olduğunu göstermek için kritik öneme sahiptir.

Faktör Analizi

Ölçeğin yapı geçerliğini tespit etmek ve temel boyutların ortaya çıkarmak amacıyla faktör analizi teknikleri kullanılmıştır. Genellikle, ölçek geliştirme çalışmalarında öncelikle **Açıklayıcı Faktör Analizi (AFA)** uygulanır.

Açıklayıcı Faktör Analizi, ölçekteki maddelerin hangi temel boyutlar altında toplandığını belirleyerek, ölçeğin çok boyutlu yapısını ortaya koyar. Bu analiz, maddelerin faktör yüklerini ve ölçeğin nihai formunun belirlenmesini sağlar. Bu çalışmada kapsamında, Demirtaş'ın (2011) ölçeğinin muhtemel alt boyutları bu analizler sonucunda belirlenmiştir.

Araç

Test Türü: Geliştirme (Öz Bildirim Tipi)

Format: Olasılıkla Likert Tipi Derecelendirme (Örneğin, 3 veya 5 seçenekli)

Mevcut Dil: Türkçe

Popülasyon Grubu: Çocuklar

Yaş Grubu: 8-12 yaş (İlkokul ve Ortaokulun ilk kademesi)

Popülasyon Detayları: Türkiye'de (Ankara) eğitim gören ilkökuller ve ortaokul öğrencileri örneklemi.

Test Metodolojisi: Literatür taraması, madde havuzu oluşturma, uzman görüşü alma, pilot uygulama, Açıklayıcı Faktör Analizi (AFA) ve güvenilirlik analizleri (iç tutarlılık ve test-tekrar test) ile nihai ölçek formunun oluşturulması.

Anahtar Kelimeler

Geçerlik, Güvenirlik, Faktör Analizi, Öz Bildirim Ölçeği, Çocuk Psikolojisi, Hacettepe Üniversitesi, Psikometri.

Yazarlar

Yazar ORCID Tanımlama Numarası: Bilinmiyor

Bağılı E-posta Adresleri: Bilinmiyor

Yazma Adresi: Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara, Türkiye (Tezin yazıldığı kurum).

İzinler, Ücret ve Test Yolu

Bu ölçek, bir yüksek lisans tezi kapsamında geliştirilmiştir. Kullanım izinleri için yazar (S. Demirtaş) ve Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü ile iletişime geçilmesi gerekmektedir. Ticari kullanım ücreti bilgisi mevcut değildir.

Test Yolu: 2011.

Ölçeğin orijinal PDF belgesi aşağıdaki bağlantıdan indirilebilir:

cocuklar-icin-aile-iliskileri-olceginin-gelistirilmesi-toad.pdf

Kaynaklar

Demirtaş, S. (2011). *Çocuklar için Aile İlişkileri Ölçeği'nin geliştirilmesi* (Yüksek lisans tezi). Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

Tez erişim linki: tez.yok.gov.tr

Çocuklar için Aile İlişkileri Ölçeği'nin Maddeleri

ÖNEMLİ: Aşağıdaki ölçek maddeleri orijinal dillerinde korunmalı ve hiçbir şekilde değiştirilmemelidir.

Ölçek maddeleri, kaynak materyalde açıkça belirtilmemiştir. Maddelere erişim için yazarın tezine başvurulması gerekmektedir.